

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ ในการปฏิบัติงาน (KM)

องค์ความรู้เรื่อง การปลูกมะนาวในกระถาง
เจ้าของความรู้ชื่อ นายสีอวน บุญใหญ่
ตำแหน่ง เจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร, อคม.
วันที่จัดเก็บ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙

มะนาวตาฮิติ เป็นมะนาวไร้เมล็ดที่นิยมปลูกในพื้นที่อำเภอสองแควจังหวัดน่าน เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตตลอดทั้งปีและมีความต้านทานต่อโรคและแมลงดีพอสมควร

นายสีอวน บุญใหญ่ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๘๒ หมู่ ๒ ตำบลยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน อาชีพหลักทำการเกษตร ปลูกมะนาว เป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ที่มีความขยัน หมั่นศึกษาหาความรู้ ให้ความสำคัญในการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรกับทุกหน่วยงานและกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ ทุกครั้งที่มีโอกาส เผยแพร่ความรู้ประสบการณ์ของตนแก่ผู้สนใจ ยึดแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิต ทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมอยู่เป็นนิจ จนได้รับการยอมรับเป็นที่รักของชุมชน และสวนมะนาวของนายสีอวนยังเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของอำเภอสองแควที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการปลูกและการจัดการการผลิตมะนาวให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆที่สนใจ มีหลักสูตรเรียนรู้หลัก ๔ ฐาน ดังนี้

หลักสูตรเรียนรู้ที่ ๑. การลดต้นทุนการผลิต โดยส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อใช้ปุ๋ยให้ถูกต้องตรงตามความต้องการของพืช การผสมปุ๋ยใช้เองจากแม่ปุ๋ย และใช้สารชีวภัณฑ์ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชลดการใช้สารเคมี

หลักสูตรเรียนรู้ที่ ๒. การเพิ่มผลผลิตมะนาวในช่วงฤดูแล้งที่มีปริมาณมะนาวลดลงเป็นช่วงที่ตลาดมีความต้องการโดยการบังคับมะนาวออกนอกฤดูทำให้ได้มะนาวที่มีราคาสูง และการตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มมีลักษณะเหมาะสมใส่ปุ๋ยเพื่อกระตุ้นการสร้างตาออก

หลักสูตรเรียนรู้ที่ ๓. การจัดการผลผลิต การคัดเกรดสินค้า (เครื่องร่อน) ทำให้มะนาวที่มีคุณภาพขายได้ราคาที่สูงขึ้น จึงต้องส่งเสริมการรวมกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง ทำให้การส่งเสริมสนับสนุนตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

หลักสูตรเรียนรู้ที่ ๔. การตลาด/การรวมกลุ่มเครือข่าย ในการจำหน่ายผลผลิต โดยสามารถกำหนดราคาสินค้าได้ ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มผู้ปลูกมะนาวบ้านยอด เพื่อขายมะนาวให้กับ บริษัทสยามแม็คโคร จำกัด

กิ่งกระโดงเป็นกิ่งที่ตั้งตรงขึ้นด้านบน ไม่ให้ผลผลิต นายสีอวนจึงได้ตอนกิ่งกระโดงไว้จำหน่ายเป็นต้นพันธุ์แทนการตัดทิ้งเปล่าประโยชน์ จำหน่ายกิ่งละ ๒๐-๒๕ บาท และการชำกิ่งแบบควบแน่น ที่สามารถผลิตกิ่งพันธุ์จำหน่ายได้จำนวนมาก ต้นทุนต่ำ ใช้ง่าย เป็นการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอีกทาง และการเปลี่ยนจากการปลูกมะนาวลงดิน มาปลูกในกระถางซึ่งสามารถจำหน่ายได้เป็นที่นิยมของผู้ที่ไม่มีพื้นที่ปลูกมะนาวสามารถซื้อไปดูแลประดับตกแต่งบ้านและเก็บมะนาวไปประกอบอาหารในบ้านได้ โดยนำกิ่งชำ หรือกิ่งตอนที่มีรากออกสมบูรณ์มาปลูกลงกระถางขนาด ๑๑ นิ้ว และเปลี่ยนกระถางให้มีขนาดใหญ่ขึ้นตามการเจริญเติบโตของต้นมะนาวหรือตัดแปลงใช้วัสดุอื่นได้ตามความเหมาะสม ซึ่งก็จะทำให้มูลค่าสูงขึ้นตามไปด้วยสามารถจำหน่ายได้ตั้งแต่กระถางละ ๑๐๐ บาท ไปจนถึง ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งมีการเตรียมดินปลูกตามสูตรดังนี้ดิน : มูลสัตว์ : แกลบ ในอัตรา ๑ : ๑ : ๑ ซึ่งดินควรเป็นดินร่วน มูลสัตว์เป็นมูลเก่าที่แห้ง และแกลบควรเป็นแกลบเก่าที่ผุแล้ว เพราะถ้าเป็นแกลบดิบใหม่ๆ จะส่งผลเสียต่อรากมะนาวได้ ดินสูตรนี้จะมีความโปร่ง ร่วน น้ำหนักเบา

เหมาะกับการปลูกมะนาวในกระถางที่สามารถยก เคลื่อนย้ายได้สะดวก นอกจากมะนาวในสวนยังปลูกมะ
แขวน สับประรด มังคุด ส้มโอ หวาย ไม้ และผักสวนครัวที่จำเป็นต้องใช้บ่อยๆ ยังมีแนวคิดที่จะวางแผนการ
ผลิตมะนาวนอกฤดูเพื่อให้สามารถมีมะนาวขายในฤดูแล้งที่มีปริมาณมะนาวน้อย ตลาดมีความต้องการสูง ขาย
ได้ราคาสูงกว่าเดิมหลายเท่า

ข้อดีของการปลูกมะนาวในกระถาง

๑. ประหยัดพื้นที่ เหมาะสำหรับผู้ที่ไม่มีที่ดินหรือมีที่ดินน้อย
๒. สามารถปลูกได้บนดาดฟ้าหรือระเบียงห้องบนตึกหรืออาคารสูง
๓. ง่ายต่อการดูแล และการให้น้ำ
๔. สามารถบังคับให้ออกลูกนอกฤดูกาลได้ง่าย
๕. ยกหรือเคลื่อนย้ายได้ง่าย
๖. สามารถจัดเป็นไม้ประดับได้

ผู้บันทึกความรู้ ชื่อ - สกุล นางชุลีกร ต้นกุล ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน
ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอสองแคว ๑๐๐ หมู่ ๓ ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน
๕๕๑๖๐ โทรศัพท์ ๐๕๔-๗๗๗๐๒๑